

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Factor Analysis of Primary Teachers' Competencies in the Eastern Thailand under The Office of the Basic Education Commission

สุคนธา ชินศิริ*

Sukontha Sinsiri

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

Educational Administration, Faculty of Education Burapha University, Chonburi, 20131 Thailand

*Corresponding author E-mail: sinsiri@live.com

(Received: June 30 2019.; Revised : July 29 2019.; Accepted : August 1 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลสมรรถนะครูระดับประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) 2) การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ (In-depth Interview) จำนวน 19 คน เรื่อง สมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับกลุ่มผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์องค์ประกอบ 3) แบบสอบถามการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล และด้านทักษะในการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนที่สอนโรงเรียนประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 397 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง วิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ค่าสถิติค่าไค-สแควร์ (chi-square statistics) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (AGFI) ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมและแยกเป็นรายด้าน มีสมรรถนะอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก
2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไคสแควร์ มีค่าเท่ากับ 20.52 องศาอิสระ เท่ากับ 13 ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ มีค่า 1.58 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ซึ่งมากกว่า 0.90 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.011 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.038 ซึ่งน้อยกว่า 0.05

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบ, สมรรถนะครูประถมศึกษา, ภาคตะวันออก, สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study primary teacher competencies and, 2) to study the confirmatory factor analysis of primary teacher competencies in eastern Thailand under. The research was a mixed methods research, conducted with 3 steps : 1) documentary analysis 2) 19 experts for in-depth interview on a factor analysis of primary teacher competencies in eastern Thailand under and the directors and primary teachers with purposive sampling for a conceptual framework analysis 3) a questionnaire including 3 aspects: academic knowledge, characteristics, teaching and learning skills. The samples were 397 primary teachers who taught in eastern Thailand under, acquired by multi-stage sampling. The data were analyzed by mean, standard deviation, coefficient of variation, skewness and kurtosis and the confirmatory factor analysis. Statistics were analyzed by chi-square statistics, comparative fit index, goodness of fit index, adjusted goodness of fit index, standardized root mean square residual and root mean square error of approximation.

The results revealed that:

1. The results of the 3 aspects towards the study of primary teacher competencies in eastern Thailand under in general were at a very good level.

2. The result of second-order confirmatory factor analysis program showed that the resulted model fitted the empirical data. There were three factors in primary teachers competencies in eastern Thailand under, i.e. academic knowledge, the characteristics of the person, teaching and learning skills. The construct validity of models was consistent with empirical data, with chi-square $X^2 = 20.52$, degree of freedom = 13, with relative chi-square $X^2/df = 1.58$ which was less than 2, Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99, Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.96, Comparative Fit Index (CFI) = 1.00 which was more than 0.90, Standardized Root Mean Square Residual (SRMR) = 0.011, Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.038 which is less than 0.05.

Keywords : A factor analysis, Primary teachers competencies, The east region,
Office of the Basic Education Commission

บทนำ

การพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ คุณภาพ และมาตรฐานนั้น บุคคลที่มีบทบาทสำคัญคือ “ครู” ตามที่มีการระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวด 7 ว่าด้วยครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 กำหนดไว้ว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยการกำกับและ ประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู อาจารย์ รวมทั้ง บุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง...” ขณะที่องค์กรใดๆ จะประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น การวางแผน การจัดการองค์กร การจัดการเกี่ยวกับคน การอำนวยการสั่งการและการควบคุม จากปัจจัยดังกล่าว “บุคลากร” ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้ เพราะคนเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่ทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นในองค์กรดำเนินการไปด้วยดีและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการที่องค์กรหนึ่งๆ จะบรรลุถึงเป้าหมายได้สำเร็จนั้นจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีสมรรถนะ (Competency) ที่เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายขององค์กร กล่าวคือ บุคลากรจะต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูภายใต้สังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์หรือ The Globalization นั้น ได้มีการศึกษาวิจัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูในหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้พัฒนาสมรรถนะ และตัวบ่งชี้ของครูไทย โดยแบ่งออกเป็นสมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะหลัก ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม 5) จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) ภาวะผู้นำครู และ 6) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างศักยภาพวิชาชีพครูที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบท (Context) และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน เป็นไปตามเป้าหมายในการพัฒนาครูยุคใหม่ภายใต้ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่ได้กำหนดไว้เป็นวาระสำคัญในวงการการศึกษาไทย (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556) สำหรับ

ปัญหาของผลผลิตทางการศึกษา นักวิชาการไทยได้วิพากษ์ถึงสาเหตุ ในทำนองเดียวกันว่า เกิดจากคุณภาพของครู เช่น ครูไม่เพียงพอ ต่อจำนวนนักเรียนและชั้นเรียน ครูได้รับผลตอบแทนต่ำ มีชั่วโมงการทำงานสูง 900-1,000 ชั่วโมง ซึ่งสูงกว่าในกลุ่มประเทศ OECD ที่อยู่ระหว่าง 600-700 ชั่วโมงต่อปี (พดิน แดงจวง, 2554) ครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเป็นครู การพัฒนาการสอนของครูไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ครูไม่สามารถสนองตอบต่อหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไปได้ นอกจากนี้ สภาพการศึกษายังได้สรุปความไม่พร้อมว่า เกิดจากครู สื่อ และเทคโนโลยี (วิทยา เชียงกุล, 2552) กล่าวว่า ปัญหาของการศึกษาอยู่ที่สมรรถนะของครู แต่ที่ผ่านมามีกระบวนการแก้ปัญหาทางการศึกษาของไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาอย่างแท้จริง สิ่งสำคัญที่สุดที่เป็นปัญหาสำหรับครูอันส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน นั่นคือ ครูผู้สอนเอง ยังไม่สามารถระบุได้ว่าตนเองมีทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วนแล้วหรือไม่ ขาดสมรรถนะที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ของกระทรวงศึกษาธิการ จากการศึกษาพบว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครูผู้สอนมีปัญหาเรื่องสมรรถนะตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูมิภาคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพราะมีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมจากในประเทศและต่างประเทศจำนวนมาก มีชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวและทำงานจำนวนมาก จึงมีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

สมรรถนะของครูจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายหรือคาดหมายคุณภาพผู้เรียนได้ ซึ่งการศึกษาของชาติหาได้อยู่ที่โครงการใดเท่านั้นไม่ แต่เราต้องมีครูที่ดีด้วย นั่นคือ ต้องได้ครูที่มีความสามารถในอันที่จะสอนเด็กทั้งในด้านวิชาการและการอบรมจิตใจ นอกจากนั้นครูยังต้องรักอาชีพและฝึกฝนในวิชาชีพ การปฏิรูปการศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการปฏิรูปครูโดยถือว่าครูเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง เน้นมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพและพัฒนาครูโดยเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ได้กำหนดสมรรถนะวิชาชีพครูที่จะใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา คือ สมรรถนะหลัก (Core Competency) เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องมี และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) เป็นสมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งตามสายงานครู ส่วนหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของครู โดยใช้เกณฑ์พิจารณาเลื่อนตำแหน่งหรือวิทยฐานะการขอรับหรือต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การเลื่อนขั้นเงินเดือน และการยกย่องเชิดชูเกียรติ อีกส่วนหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียน คือ มีผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และสุดท้ายเพื่อผลประโยชน์

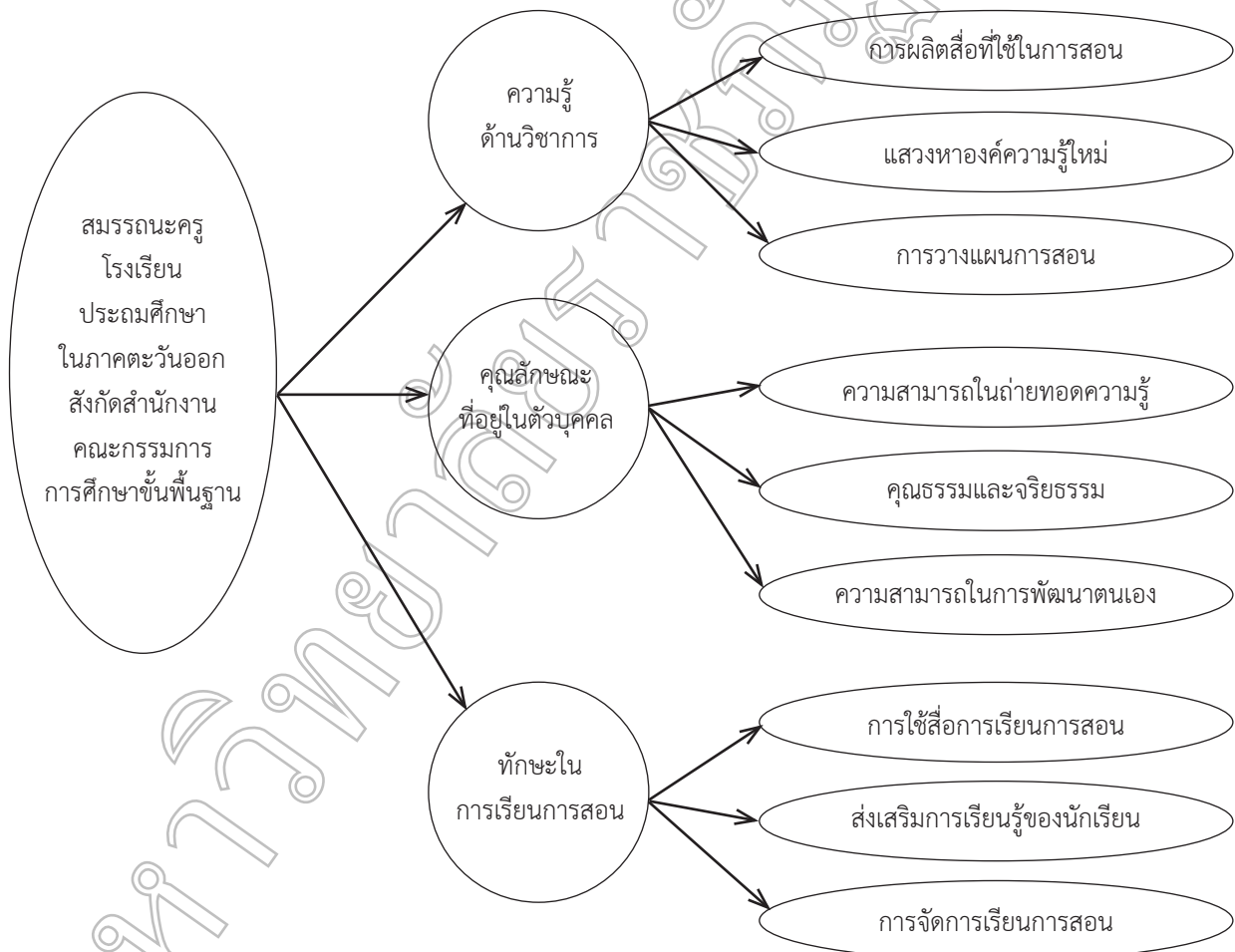

สถานศึกษา คือ การพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ยิ่งไปกว่านั้นครูยังต้องเป็นนักวัดผลประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงตามหลักการวัดผลทางการศึกษา เพราะการวัดผลการศึกษาจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับหลักการวัดผลหรือวิธีการวัด หากไม่มีหลักในการวัดแล้วจะไม่สามารถวัดพฤติกรรมตามที่ต้องการได้หรือต้องการวัดสิ่งหนึ่งแต่ได้ผลออกมาเป็นอีกสิ่งหนึ่ง (สมนึก ภัททิยธนี, 2555) จะเห็นได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะครูในการปฏิบัติงานการสอนจึงมีความสำคัญกับครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยกำหนดให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแห่งชาติ (มาตรา 81) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กล่าวเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ไว้ในมาตรา 52 และมาตรา 53 หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูได้ดำเนินการสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู และกำหนดคุณภาพครู

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวบ่งชี้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของครูที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นจะต้องมีเครื่องมือหรือเกณฑ์ที่บ่งบอกสภาพหรือสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการ ชัดความสามารถและผลการปฏิบัติงานในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอันจะนำไปสู่สารสนเทศทางการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีคุณภาพการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการเพื่อให้ได้องค์ประกอบที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จได้ตรงตามสถานการณ์ที่เป็นจริงมากที่สุดนั้น นับเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาที่เน้นข้อมูลเชิงประจักษ์ ควรจะต้องพัฒนาองค์ประกอบให้ครบทุกมิติของคุณลักษณะที่ต้องการศึกษาและมีกระบวนการพัฒนาที่มีความตรงความ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า การกำหนดสมรรถนะของครูให้เหมาะสมกับยุคสมัยในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงานครู ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถนำผู้เรียนไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย โมเดลสมมติฐานองค์ประกอบสมรรถนะครูโรงเรียนประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะครูประถมศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 225 เขตพื้นที่การศึกษา (สพป. และ สพม.) รวมทั้งสิ้นจำนวน 46,230 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) จำนวน 225 เขต รวมทั้งสิ้นจำนวน 46,230 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2561 ใช้สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยจัดกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling) แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) แบบจำเพาะเจาะจง (Proportional Stratified Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 397 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามองค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า

การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สำหรับกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) นั้น มาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยดำเนินการ

ร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) แล้วนำมาวิเคราะห์พิจารณาประเด็นหลัก (Major Themes) หรือแบบแผนหลัก (Major Pattern) ที่พบในข้อมูล ที่ได้รับการสัมภาษณ์ แล้วแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (Sub-Themes) และหัวข้อย่อย (Categories)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) โดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบและกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อหาน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้ และทำการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิจัยที่เป็นโมเดลเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งถ้าผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งแรกยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยต้องปรับโมเดลเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 75.06 ส่วนเพศชาย มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.94 และส่วนใหญ่อายุ 36-40 ปี มีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 76.96 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 81.36 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 77.83 และมีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 36.02

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อสมรรถนะครูประถมศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม พบว่าองค์ประกอบด้านความรู้ทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.68) และองค์ประกอบด้านทักษะในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.66) ภาพรวมความคิดเห็นต่อสมรรถนะครูประถมศึกษาในภาคตะวันออก

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.62)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

อันดับแรก (First Confirmatory Factor Analysis) สมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกตามโมเดลแต่ละองค์ประกอบ

3.1 องค์ประกอบด้านความรู้ทางวิชาการ

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบรายด้านสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบรายด้านสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
การผลิตสื่อที่ใช้ในการสอน (1)	1.000								
แสวงหาองค์ความรู้ใหม่ (2)	0.783**	1.000							
การวางแผนการสอน (3)	0.635**	0.797**	1.000						
ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ (4)	0.700**	0.812**	0.825**	1.000					
คุณธรรมและจริยธรรม (5)	0.625**	0.732**	0.716**	0.806**	1.000				
ความสามารถในการพัฒนาตนเอง(6)	0.563*	0.670**	0.599**	0.664**	0.684**	1.000			
การใช้สื่อการเรียนการสอน(7)	0.642**	0.691**	0.665**	0.714**	0.678**	0.712**	1.000		
ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน (8)	0.599**	0.667**	0.627**	0.679**	0.636**	0.774**	1.000		
การจัดการเรียนการสอน(9)	0.432**	0.548**	0.586**	0.569**	0.621**	0.599**	0.652**	0.712**	1.000

**p<0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบรายด้านสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 9 องค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีขนาดสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.432-0.825 คู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การวางแผนการสอนกับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้โดยมีขนาดความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.825 รองลงมาคือ การแสวงหา

องค์ความรู้ใหม่กับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ โดยมีขนาดความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.812 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด คือ การผลิตสื่อที่ใช้ในการสอนกับการจัดการเรียนการสอน โดยมีขนาดความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.432

2. คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบรายด้านสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คำนำน้หนักองค์ประกอบขององค์ประกอบรายด้านสมรรถนะครูประถมศึกษาในภาคตะวันออก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

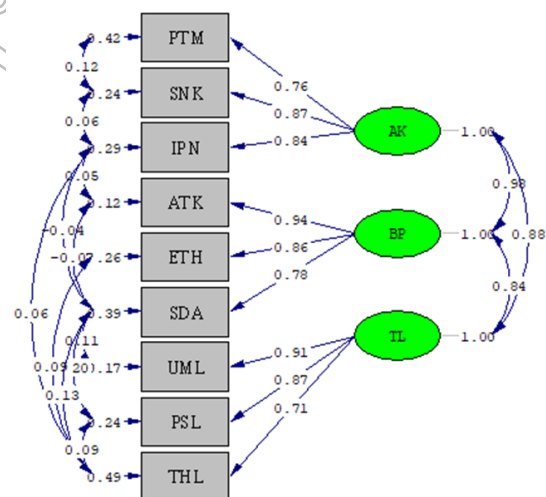
องค์ประกอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	t	R^2
การผลิตสื่อที่ใช้ในการสอน	0.76*	0.031	17.15	0.58
แสวงหาองค์ความรู้ใหม่	0.87*	0.030	20.76	0.76
การวางแผนการสอน	0.84*	0.030	19.73	0.71
ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	0.94*	0.027	24.18	0.88
คุณธรรมและจริยธรรม	0.86*	0.033	21.24	0.74
ความสามารถในการพัฒนาตนเอง	0.78*	0.032	17.87	0.61
การใช้สื่อการเรียนการสอน	0.91*	0.028	22.69	0.83
ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	0.87*	0.030	21.01	0.76
การจัดการเรียนการสอน	0.71*	0.035	15.60	0.51
$\chi^2 = 20.52$, $df = 13$, $p = 0.08289$, $\chi^2/df = 1.58$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.96$ $CFI = 1.00$, $RMSEA = 0.038$				

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกของโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไคสแควร์ มีค่าเท่ากับ 20.52 องศาอิสระ เท่ากับ 13 ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ มีค่า 1.58 มีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 มากกว่า 0.90 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.011 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.038 ซึ่งน้อยกว่า 0.05

ดังนั้นสรุปได้ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.71-0.94 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแต่ละข้อคำถามมีสัมประสิทธิ์การอธิบายอยู่ระหว่าง 0.51-0.88 แสดงว่า องค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบ สามารถวัดสมรรถนะครูประถมศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

ผู้วิจัยนำเสนอโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแผนภาพที่ 2

Chi-Square=20.52, df=13, P-value=0.08289, RMSEA=0.038

แผนภาพที่ 2 โมเดลโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษาในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
อันดับสอง (Second Confirmatory Factor Analysis) โมเดล
องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ
สมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	1	2	3
ด้านความรู้ทางวิชาการ (1)	1.000		
ด้านคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล (2)	0.845**	1.000	
ด้านทักษะในการเรียนการสอน (3)	0.738**	0.815**	1.000

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 3 องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.01 มีขนาดสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.738-0.845 คู่ที่มี
ความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านความรู้ทางวิชาการ
กับองค์ประกอบด้านคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล โดยมีขนาด
ความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.845 รองลงมา คือ องค์ประกอบด้าน

คุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคลกับองค์ประกอบด้านทักษะใน
การเรียนการสอน โดยมีขนาดความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.815 และ
คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบด้านความรู้ทาง
วิชาการกับองค์ประกอบด้านทักษะในการเรียนการสอน โดยมี
ขนาดความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.738

2. คำนำน้หนักองค์ประกอบขององค์ประกอบสมรรถนะ
ครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คำนำน้หนักองค์ประกอบขององค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	t	R^2
ด้านความรู้ทางวิชาการ	0.97*	0.056	17.52	0.95
ด้านคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล	0.97*	0.043	22.82	0.94
ด้านทักษะในการเรียนการสอน	0.87*	0.047	18.50	0.75
$\chi^2 = 20.52$, $df = 13$, $p = 0.08289$, $\chi^2/df = 1.58$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.96$ $CFI = 1.00$, $RMSEA = 0.038$				

** $p < 0.05$

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
อันดับสองของโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณา
จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูล
เชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไคสแควร์ มีค่าเท่ากับ 20.52 องศาอิสระ
เท่ากับ 13 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์มีค่า 1.58 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนี
วัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน
ที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง

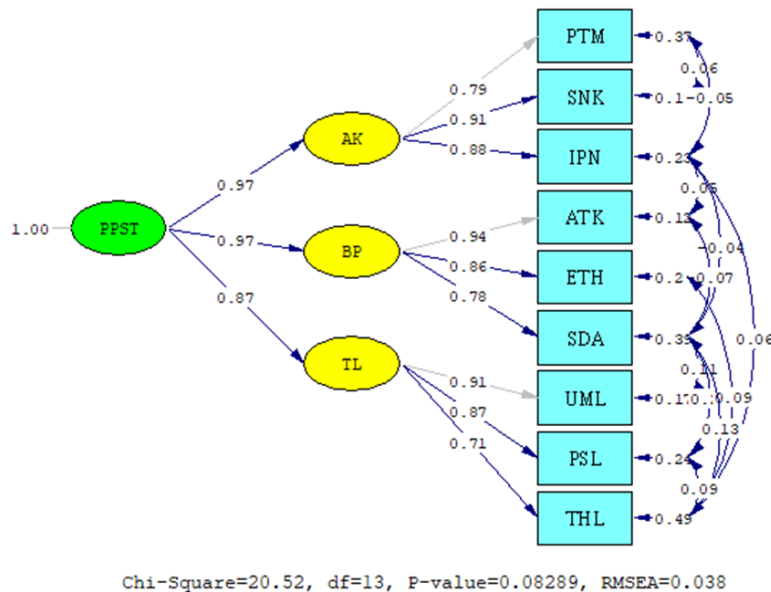
เปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ซึ่งมากกว่า 0.90 ค่าดัชนีรากกำลัง
สองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.011 และ
ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณ
ค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.038 ซึ่งน้อยกว่า 0.05

ดังนั้นสรุปได้ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูล
เชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า มีค่าระหว่าง
0.87-0.97 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแต่ละข้อ
คำถามมีสัมประสิทธิ์การอธิบายอยู่ระหว่าง 0.75-0.95 แสดงว่า
องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ซึ่งแบ่งเป็น 9 องค์ประกอบย่อย

และตัวแปรสังเกตได้รวมจำนวน 45 ข้อ สามารถวัดสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

ผู้วิจัยนำเสนอโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 3 โมเดลองค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประเด็นสำคัญที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรู้ทางวิชาการ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล และองค์ประกอบด้านทักษะในการเรียนการสอน โดยที่องค์ประกอบด้านความรู้ทางวิชาการ ส่งผลต่อสมรรถนะครูประถมศึกษามากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมรรถนะเป็นความสามารถในการค้นคว้าวิธีการปรับปรุงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ ของแต่ละบุคคลในองค์กรต่างๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุดหรือสูงกว่าที่องค์กรนั้นๆ ต้องการ ซึ่งนอกจากความสามารถพื้นฐานที่ทุกคนมีเหมือนกันแล้ว ยังต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีความสามารถโดดเด่นนอกเหนือไปจากงานในหน้าที่ตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่องค์กรกำหนด (วนิดา ภูวนารณรักษ์, 2551) และบทบาทหน้าที่สำคัญของครูผู้สอน คือ การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้นองค์ประกอบด้านความรู้ทางวิชาการจึงเป็นสมรรถนะหลักที่สำคัญของครูผู้สอน ควรจัดสื่ออย่างหลากหลาย

ในการเรียนการสอนของครู ให้ครูนำนวัตกรรมไปใช้ให้สอดคล้องกับวิชาที่สอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของมยุรฉัตรธรรมวิเศษ (2554) ที่ศึกษาพบว่า หลังจากการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาครูรูปแบบปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดทำวัตกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของวาสนาแสงงาม (2552) ได้ศึกษาสมรรถนะการสอนที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากโรงเรียนในภาคอีสานตอนบน ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principle Component) พบว่า สมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์มีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ 5 ตัวบ่งชี้ คือ ด้านความรู้ที่นำมาจัดการสอนด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านเจตคติด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบตัวบ่งชี้สมรรถนะการสอนของครูคณิตศาสตร์ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านความรู้ที่นำมาจัดการสอน

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบด้านคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคลมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของครูประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้สึกมีอยู่ภายในตัวบุคคล อาจอยู่ในรูปของแรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) อัตตมโนทัศน์ (Self-Concept) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) คุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันหรือมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship) ให้ครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดคุณลักษณะของครู (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข่งขัน, 2551) เป็นสมรรถนะหลักในการประเมินครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาตนเอง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในวงการวิชาการและวิชาชีพ เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดองค์ประกอบด้านคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล ได้แก่ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เป็นการแบ่งปันความรู้ไปยังผู้เรียน คุณธรรมและจริยธรรม หรือความคิดความตระหนักถึงระเบียบปฏิบัติที่มีปฏิบัติเพื่อให้เกิดความผาสุกและความสามารถในการพัฒนาตนเอง หรือความสามารถในการเรียนรู้ของครู สอดคล้องกับการวิจัยของเบญจวรรณ อินต๊ะวงศ์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ครูสายผู้สอนมีระดับความคิดเห็นในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสายผู้สอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะติดต่อการประกอบวิชาชีพครูแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคู่กัน ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรต้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวกทุกตัว ค่าตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และลักษณะมุ่งอนาคตควบคู่กัน ทักษะติดต่อการประกอบวิชาชีพครู

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทักษะในการเรียนการสอนเป็นประสบการณ์การแก้ไขปัญหาในการทำงานของครูประถมศึกษา ในภาคตะวันออก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การใช้สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และทักษะในการจัดการเรียนการสอน ดังที่สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้จัดทำแบบประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข่งขัน, 2551) ได้มีการกำหนดสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) สายงานครู ซึ่งประกอบด้วย สมรรถนะที่สำคัญคือการจัดการเรียนรู้หรือความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการเนื้อหาสาระที่สอน ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสามารถในการใช้และพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนการบริหารจัดการชั้นเรียน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของครูผู้สอน สอดคล้องกับการวิจัยของศรีวรรณ สงวนทรัพย์ (2546) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริมครูผู้สอนด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้านการเรียนการสอนมากที่สุด คือ การอนุญาตให้ครูพานักเรียนศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในท้องถิ่น และพัฒนาคุณภาพของครูมากที่สุด คือ การส่งครูเข้ารับการอบรม/ศึกษาต่อ ซึ่งเป็นการส่งเสริมในด้านทักษะการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูสอน อันจะส่งผลต่อสมรรถนะของครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลงานวิจัยพบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าต่ำสุด ได้แก่ องค์ประกอบด้านทักษะในการเรียนการสอน โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเน้นนโยบายการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนให้กับครูผู้สอน
2. จากผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดตัวแปรสมรรถนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบายพัฒนาและนำแบบวัดองค์ประกอบสมรรถภาพของครูมาใช้อย่างจริงจังและให้เห็นผลเชิงประจักษ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่างหรือรูปแบบตามแนวคิด ทฤษฎีอื่นๆ เพื่อเป็นทางเลือกในการบริหารงานให้ได้ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาสมรรถนะตนเองของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับการพัฒนาครู

เอกสารอ้างอิง

- เบญจวรรณ อินต๊ะวงศ์. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูสายครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร
- พศิน แดงจวง. (2554). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ดวงกมลพับลิชชิ่ง.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แซ่จั้น. (2551). รายงานการวิจัยเรื่อง สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : พริกหวาน
- มยุรฉัตร ธรรมวิเศษ. (2554). องค์ประกอบทางจริยธรรม. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/198176.6> พฤศจิกายน 2557.
- วนิดา ภูวนารักษ์. (2551). สมรรถนะของครูไทย. วารสารรามคำแหง. 26(1), 17-18
- วาสนา แสงงาม. (2552). สมรรถนะการสอนที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3-4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิทยา เที่ยงกุล. (2552). จิตวิทยาวัยรุ่น : ก้าวข้ามปัญหาและพัฒนาศักยภาพด้านบวก. กรุงเทพฯ : สายธาร
- ศรียรรณ สงวนทรัพย์. (2546). บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการสอนของครูตามความคิดเห็นของครูโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). การวิเคราะห์พหุระดับ : Multi-level Analysis. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). การพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21. 3 (8) (สิงหาคม): <http://www.addkute3.com>
- สมนึก ภัททิยธานี. (2555). การวัดผลการศึกษา. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง) โครงการยกระดับคุณภาพทั้งระบบ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.